Leto I. V Krškem, v nedeljo dne 31. marca 1907. Št. 11.

POSAVSKA STRAŽA

Brežice Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje. Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki četrtek v tednu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša **dve kroni**, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 48 K., za pol strani 24 K, za četrt strani 12 K, za osminko strani 6 K, za šestnajstinko strani 3 K, za dvaintridesetinko strani 1·50 K; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — **Posamezna številka stane 10 vin.**

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljanskih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana".

Somišljeniki volilci!

Pazite na volilne imenike! Kdor ni vpisan ne sme voliti. Vlagajte reklamacije! Za vsako osebo treba posebej reklamacijo vložiti, sicer roma v koš. Ako se volilca, ki ni vpisan, reklamira v imenik, treba priložiti dokazila njegove volilne pravice, sicer reklamacija roma v koš. Glejte, da noben somišljenik ne pride ob svojo volilno pravico. Kjer treba, pokličite uredništvo «P. S.» na pomoč.

Zasedanje dež. zbora štajerskega.

12. seja v četrtek, dne 7. sušca.

Posl. Krenn (kmečka stranka) utemeljuje svoj predlog, da se naj spremeni § 9. deželne postave v okrajnih zastopih tako, da se razdeli število zastopnikov posameznih volilnih skupin po davčni sili posameznih skupin. Tako so vrejeni okrajni zastopi tudi na Češkem in v Galiciji. Se izroči političnemu odseku.

Posl. dr. Jankovič (slov. kmečka zveza) vloži interpelacijo radi odškodnine za škodo, katero povzroča kmetom divjačina osobito zajci.

Politični odsek se je konstituiral sledeče: Sutter, načelnik; grof Stürgkh podnačelnik; pl. Zakony in Lenko zapisnikarja.

Kakor vidimo sta zastopani tu obe najzagrizenejši nemško-nacijonalni stranki deželnega zbora. Tako se ti pravicoljubni gospodje zavarujejo!

13. seja v petek, dne 8. sušca.

Med drugimi je predložil deželni odbor za učiteljski pokojninski sklad sklepčen račun za leto 1905 in proračun za leto 1907 ter poročilo z načrtom zakona, zadevajočega pobiranje obresti na zaostale občinske doklade k direktnim deželnim davkom ter na najemninske in vodne doklade mestne občine celjske.

Za občinski odsek poroča poslanec dr. Jurtela o prošnji prebivalcev v Spodnji Kostrivnici za ločitev od občine Koprivnice in ustanovitev samostojne občine Spodnja Kostrivnica. Proti ločitvi se je izrekel okrajni odbor in namestnija, ker ni pravega vzroka na pr. kakega interesnega vzroka za ločitev. Občinski odsek je torej istotako proti ločitvi in stavi na deželni zbor primerni predlog s katerim se prošnja prebivalcev v Spodnji Kostrivnici za ustanovitev samostojne občine odbije. Predlog se sprejme.

Posl. Rokitansky in tov. stavi predlog za preosnovo deželnega reda in volilnega reda v dež. zbor štajerski. (V tem zasedanju že četrti predlog za preosnovo dež. volil. reda!) V veleposestvu naj v smislu tega predloga volijo vsi oni posestniki, ki plačujejo letno najmanj 400 K davka. Viriliste je črtati in se razdele njih mandati na skupine mest, trgov in kmečkih občin.

V vinorejski odsek sta izmed Slovencev voljena posl. dr. Jurtela in Kočevar. Odsek šteje 12 članov.

Na dnevnem redu so tudi volitve v železniški odsek. Na predlog posl. Stürgkha se ta točka za danes izloči iz dnevnega reda, in sicer radi tega, ker so najzagrizenejši nemški nacijonalci požrli svojo besedo in so hoteli danes vtihotapiti v ta odsek najzagrizenejše spodnještajerske nemškutarje, ki bi bili seveda delovali z vso silo proti

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

Dalje.

Juro se umakne in se zopet pridruži Nožini, ki je ves preplašen ob strani opazoval nesrečno žensko bitje.

— Marko! šepeče svobodnik — to je Anica, to je moja zaročenka.

— Nesrečni mi sinko! prikima vojnik — tej ni treba več zaročenca, glej, kako besno se ji žare oči — zblaznela je.

— Zblaznela zaječi mladenič in si pokriva z obema rokama solzne oči. — Za križ božji, kaj sem zakrivil, da moram gledati še to strahoto, da moram gledati, kako se je spremenilo najmilejše, kar sem na svetu imel — v nemo zver. Anica moja, kaj sem ti storil — in namah se zgrudi nesrečni junak na zemljo.

Devojka dvigne glavo, vzdigne pest, odpre oči na široko in šepeče žalostnim glasom vojniku.

— Čuj! Čuj! Tu gori zavija volk. Zdravo volk, zdravo! Dala ti bom njegovo srce, dala ti bom. Imaš li ga, imaš li? Stisni zobovje, žeri bratec, volk, žeri! Oh, on me je ujel, on — tako močno.

Položivši roko na srce začne devojka jokati, milo jokati, tako, kakor se joče mlado dete.

Nem stoji Marko ob strani, glava se mu skloni na prsa, zagorelo lice mu prešine neizmerna žalost, na trepalnicah zasvetijo se mu grenke solze.

Kdo je tu božji? zasliši se glas iz ceste. —

Uskok okrene glavo, Juro se pa strese, kakor bi ga zadela strela.

— Stric! Stric! Jaz sem, tvoj Juro.

— Iz pekla sem prišel v pekel. Mladenič objame strica Gubca, ki je stopil v dvorišče potegnivši iznenaden od veselja in žalosti mladeniča na svoje srce.

— Oh Juro, sinko moj, dragi sinko moj! od kod te prinese Bog?

— Za pet ran božjih, ne vprašajte, odgovorite mi rajši, če je to Anka — moja Anka?

— Da, pritrdi kmet žalostnim glasom.

— In kdo je napravil iz moje Anke to Anko?

— Tahi — odvrne Gubec.

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!"

koristim slov. prebivalstva kakor vedno. Pred sejo so se namreč zedinile vse stranke na bolj nepristranske kandidate.

Posl. dr. Jankovič (slov. kmečka zveza) interpelira namestnika radi neke nujnejše ministrske odredbe, glasom katere trpe škodo zdravniki bolniških blagajn.

14. seja v soboto, dne 9. sušca.

Med predloženimi poročili je omeniti poročilo deželnega odbora o projektu železniške proge med mestom Slovenska Bistrica in postajo Sl. Bistrica ob Južni železnici. Deželni odbor se je izrekel za to progo in bi takoj pričel z delom, kakor hitro deželni zbor njegov predlog odobri in sklene.

Peticije se izroče odsekom. Posebno mnogo je peticij od učiteljstva, ki zadevajo uravnavo učiteljskih plač. Te peticije se izroče kombiniranemu naučnemu in finančnemu odseku.

Pri volitvah v železniški odsek sta voljena izmed Slovencev poslanca Vošnjak in Roškar. Odsek šteje 12 članov.

Za občinski odsek poroča posl. dr. Jurtela ter predlaga načrt zakona v zadevi obdačenja novih hiš v mestni občini Maribor. Glasom tega zakona morajo biti v Mariboru oproščene občinskih doklad vse one nove stavbe, katere so oproščene tudi državnega hišnega davka. Predlog se sprejme.

15. seja v pondeljek, dne 11. sušca.

Poročila deželnega odbora, ki so na dnevnem redu, se izroče odsekom. Istotako vse vložene peticije.

Dež. odbornik dr. Link odgovarja na interpelacijo posl. Roškar-ja v zadevi zidanja železnice Purkla-Ptuj čez Slovenske gorice. Za to železnico velja isto, kar za železnico, ki naj bi tekla od proge Grobelno-Rogatec preko kozjanskega odkraja v Posavje. Ustanoviti se mora pred vsem akcijski odbor interesentov na lastne stroške, deželni odbor pa obljublja, da bo delo tega odbora podpiral. Ker pa ta železnica, o kateri je govor v interpelaciji, ne bo navadna krajevna, temveč del projektirane železnice Aspang na Nižjem Avstrijskem preko vzhodnega Štajerja v Purklo, Ptuj in Brežice ter dalje, bo neobhodno potrebno, da se bodo lokalni akcijski odbori združili v celoto.

Dež. odbornik grof Attems odgovarja na interpelacijo posl. dr. Jankoviča v zadevi odškodnine za škodo, katero povzroča kmetovalcem divjačina, osobito zajci.

Po novi lovski postavi se v tem oziru še ne more postopati, ker stopi ista v veljavo šele 10. aprila 1907. Sicer pa so si kmetje sami krivi, ako jim divjačina dela škodo, zakaj pa si drevesc zadostno ne zavarujejo! (Tako more govoriti le kak neumen grof!) Dež. odbor je celo tako milostljiv, da nasvetuje, da se naj v vsaki občini združijo interesenti in naj skupno vzamejo občinski lov v najem, potem lahko storijo z zajci kar jim drago. Lepa hvala za dragoceni nauk mesto podpore!

Ljudski shod slov. kmečke zveze v Laškem Trgu.

Konec.

Glede razmerja do Ogrske govornik zahteva popolno pariteto (enakost), enaka bremena, enake pravice za obe državni polovici, ali pa popolno gospodarsko ločitev, in pojasni posamezne zahteve avstrijskih agrarcev (kmetov) glede nagodbe z Ogrsko.

Glede vojaških bremen bode kmečka zveza zastopala že znane zahteve poljedelskih slojev: dvoletna vojaška služba, skrćenje vojaških vaj, preosnova vojaškega kazenskega zakona, zlasti upoštevanje kmečkih zadrug, sploh kmeta pri naročevanju vojaških potrebščin.

Kmečka zveza zastopa narodno spravljivost, ako je Nemci nočejo, prisilili jih bodemo k spravljivosti; v tem oziru poznamo le boj, neizprosni boj, zlasti dokler bodo med Nemci na krmilu ljudje, ki javno govore za priklopljenje Avstrije k Nemčiji. Glede štajercijanske stranke se govornik pridruži vsenemškemu poslancu, ki je rekel, da je ptujski «Štajerc» sramota za nemški narod. (Burno odobravanje!) Govornik oriše postanek, namen, sredstva te takozvane «napredne» stranke, njeno sleparstvo i. t. d. (Ogorčenje!)

Govornik se zopet bavi z «narodno stranko»; on je zoper njo, ker je zanesla razdor v vrste štajerskih Slovencev (vide volitve v peti kuriji dr. Korošec-Rebek in v deželni zbor Jankovič-Kunej, ko so njeni sedanji pristaši zoper sklep pravilno sklicanih zaupnih shodov na svojo pest kandidate postavili); «narodna stranka» je vzela patent na narodnjaštvo; naj si dá pravo ime, katero ji pristoja in kakor se njeni pristaši sami imenujejo (klici: liberalci!); «narodna stranka» sklepa zvezo s socijalno demokracijo (kot se je že večkrat pokazalo) i. t. d.

Navzoči pristaši «narodne stranke» ugovarjajo, med kmeti nastane razburjenje, ki se hitro poleže.

Slov. kmečka zveza — nadaljuje govornik — ne zastopa le koristi kmečkega stanu; govornik bode vedno v njej stališče povdarjal, da treba kmečko zvezo na širši temelj postaviti, da treba pritegniti delavske sloje na skupno sodelovanje, da imata mali kmet in delavec iste težnje, iste potrebe, da se kmečka zveza v prvi vrsti poteguje za koristi ogromne večine slov. naroda, katero tvori mali kmet; govornik protestira, da se njemu v javnosti namenoma podtika sovraštvo do socijalistične stranke (v Brežicah ni napadal nikogar, ampak povdarjal le posamezne točke njenega programa, ki so naravnost nasprotne programu «narodne stranke», s katero hoče baje pri volitvah skupno iti).

Govornik zavrača še odločno posamezne neresnice, katere «N. L.» namenoma o njem trosi; končno poziva navzoče, naj si današnji shod vtisnejo v srce, naj program kmečke zveze nesejo v zadnjo kočo, naj delajo za kmečko zvezo, svojo prijateljico z vsemi silami i. t. d.

Klici: Živela kmečka zveza! Živio! Ko se poleže odobravanje, govori g. župnik Časl in sklene s predlogom, da pristaši kmečke zveze volijo le onega za poslanca, kojega priporoča kmečka zveza in ki se bode postavil na shodih zaupnikov v tekočem tednu.

Splošno odobravanje; predlog se sprejme soglasno! Nato se vrši osnovanje okrajnega odbora kmečke zveze; v odboru je nad 80 uglednih in zanesljivih mož iz vseh vasi.

Oglasi se k besedi uradnik delniške pivovarne g. Dobršek, ki zagovarja delniško pivovarno. Klici: Saj ji nič nečemo! Pometajte pred svojim pragom! Pustite nas v miru!

Odgovarja mu na kratko dr. Ivan Benkovič, nato še podpredsednik kmečke zveze kmet Franc Mlakar navdušuje zborovalce in zaključi s trikratnim živio-klicem na cesarja.

— Tahi! zavpije mladenič, da se gora strese in pograbi puško.

— Čakaj mladenič! zgrabi ga kmet za roko, poslušaj tudi ti brate Marko, poslušaj: Nenavaden jad razdira vama srce, ki je skoraj tudi v meni okamenelo. Tahi je po sili onečastil tvojo zaročenko — sirota je zblaznela. Ravno v pravi dobi sta nam došla. Preglej vse gore, prebistri vse ravnine, povsod in v vsakem srcu najdeš lastne rane. Poglej dalje — tja, kjer se z goro nebo jasni, tja na zapad pod Susedgrad in Jastrebarsko, na sever pod Cesargrad in na Krapino, v vsem narodu bije isto srce, kakor tvoje. — Obrni oči še dalje tja gori, kjer ob Savi proti nebu štrle kranjski vrhovi, kjer stoka pod nemškim bičem štajerski kmet, — povsod tako, Boga mi iz vsake koče mežika Ankino oko, mežika in plamti — na mojo vero med kmeti je zavladala gromovita struja: dovolj križev in težav, dovolj izdajstva! Proč z gospodo! — Ne samo Tahija in njegovo gnjezdo, ampak vsa gnjezda bomo porušili. Sam Bog se bo dvignil do strašne obsodbe in kmečka pest mu ponuja svoj meč. Izbili bodemo iz peklenskih rok ono grdo tehtnico, zažgali jim bodemo knjige njih krivih prerokov in z mečem bomo napisali zakon, da naj ostane človek enak človeku pred Bogom in pred ljudmi.

Anka! zakliče Gubec in upre oči v devojko. Blaznica dvigne glavo, nem posmeh ji blisne po uvelem licu; na prsih prekriža roke in stopi ponižno k Gubcu.

— Kaj želiš Gabrijel, kaj želiš angelj moj? spregovori blaznica in poljubi kmetu roko. Ti poješ tako lepo, le pevaj dalje. Take naj ostanejo vedno tvoje besede. Mislim, da imam zopet srce, ki sem ga bila zgubila tam visoko na gori, kjer prebiva Bog. — Povsod sem iskala srce, a nisem ga mogla najti. Ko sem vprašala zvezde po njem, odgovore mi: «Išči, najdeš ga», ko sem vprašala ptice po njem, odgovore mi: «Išči, najdeš ga!» Našla sem tebe angelj Gabriel, ti imaš pod svojimi perotmi moje srce. Daj mi ga nazaj, prosim te, daj mi ga, da bije zopet tako toplo v mojih prsih, kakor takrat v davno minolem času, ko še nisem bila Arlandova Dora. —

Gubec položi roko na glavo nesrečne mladenke in spregovori:

— Vidiš, zblaznela, nesrečna tvoja zaročenka nas opominja kmete na poštenje. Prisegli smo, da nočemo mirovati, dokler ne maščujemo Anke, dokler ne maščujemo tebe in tu prisegam pred živim Bogom, da ne bo Matija Gubec prej miroval, dokler ne izpolni svoje prisege. Naši bratje so pripravljeni, vse vasi čakajo, za par mesecev bukne strašna obsodba. Bodi miren tako dolgo, ker nimaš pravice, da s preranim lastnim maščevanjem pokvariš maščevanje vsega naroda. Vodil bom sam ta nesrečni narod, saj nimam nikogar več na svetu razun tebe. Mati mi je umrla, zakopal sem tudi starega Jurko, — Ankinega očeta.

— Dobro odgovori Juro potrt, klanjam se vaši zapovedi — stric! Z vami

Razni župani in občinski odborniki so še dalje ostali v sredi prirediteljev shoda, so izražali svoje želje; splošna sodba je, da takega shoda Laški Trg še ni videl.

Dolžnosti državnega poslanca v novem parlamentu.

Težko bo najti Slovenca, ki ne bi vedel, da je češki narod v vseh ozirih mnogo pred nami; zanimivo je torej slišati, kaj zahtevajo Čehi od svojih bodočih državnih poslancev in kaj da smatrajo za dolžnost narodnega poslanca. V tem oziru je imel profesor dr. Drtina dne 4. t. m. v svojem klubu v Pragi znamenit govor, ki je vreden, da se seznanijo ž njim v glavnih točkah tudi naši čitatelji.

Profesor Drtina pravi:

Z uvedbo splošne volilne pravice so se temeljito premenile razmere našega političnega življenja. Iz bodočega državnega zbora je odstranjen privilegij imetja, odstranjena je plemenitaška kurija, v Avstriji bo ustvarjen nov ljudski parlament, v katerem se bo odločevalo o usodi češkega naroda. Želeti je, da nas velika in nadepolna doba ne najde majhne, malenkostne, površne in nestvarne.

Češka delegacija vstopa v novi parlament v impozantnem številu 107 glav — no, zapomnimo si, da korist naroda ne bode zasnovana po njih večjem številu — ampak samo po zdatnosti in zmožnosti onih, katere bode zaupanje naroda poklicalo, da ga zastopajo in da bodemo na Dunaju le tačas kaj veljali, ako bodemo imeli tam 107 zmožnih, izobraženih, vestnih, delavnih čeških ljudi.

Za volitve v državni zbor naj velja geslo, omogočiti kolikor se da izvolitev najboljših čeških moči v novo narodno delegacijo.

Katera vodila naj bodo z vsenarodnega stališča pri tem merodajna?

1. Gledati na to, da bi razni stanovi v narodu imeli svoje primerno zastopstvo v delegaciji, da bi nastalo soglasje med zahtevami in prizadevanji teh stanov in primerno razmerje s potrebno koristjo narodne celote. Stanovsko gibanje je utemeljeno v značaju dobe, treba je držati v gotovih mejah, pokoreč se priznani koristi celega naroda.

Nevarno bi bilo geslo, da bi smeli le člani dotičnih stanov biti branitelji in tolmači potreb posameznih stanov, kajti s tem, da kdo pripada kakemu stanu, da je v njem dober delavec, ni še dano nikako poroštvo, da bode tudi zmožen poslanec, da, mnogokrat ni v tem poroštva niti za to, da bode znal uspešno zastopati stanovske koristi. K izvrševanju poslanstva ni treba toliko pripadnosti k stanu, ampak predvsem treba inteligence, študije, strokovne izobrazbe in politične izšolanosti.

2. Važen je drugi moment, da bi vse stranke kompliciranega narodnega življenja, vse stranke imele svoje nestanovske zastopnike, to je samo strokovne poznavatelje gotovih vprašanj, v kolikor bo o njih razpravljal bodoči parlament.

3. Za osiguranje obeh teh momentov bi morali pregledati vrsto čeških ljudi in imeli biti izbrani iz njih najzmožnejši.

Strankarstvo bi moralo vsaj v toliko stopiti v ozadje, da bi tam, kjer postavi katera stranka zmožnega kandidata, ki obljubi in se zaveže redno izpolnjevati svoje mesto bodisi z ozirom na zastopstvo stanovske koristi ali na njegovo strokovnjaštvo, druge stranke ne postavljale protikandidatov.

Kdo naj bodi torej poslanec?

1. Poslanec mora stati predvsem nepretrgano v zvezi s svojimi volilci, poznati mora ves volilni okraj, razmere in potrebe njegovega prebivalstva in sam biti politična vodilna glava v njem. Mora vedno prihajati v okraj, širiti v njem z besedo in pismom politično izobrazbo, vzdrževati jasen razgled po raznih aktualnih političnih vprašanjih. Poslanec mora v svojem volilnem okraju vzbujati in krožiti politično vest svojih volilcev in sistematično delati na to, da bi se politika celega naroda upirala na izobrazbo in strokovno znanje, da bi prenehala biti «politika pri čaši»

2. Poslanec mora nadalje vestno delati na Dunaju, mora se udeleževati dela v komisijah ter biti prisoten v vseh sejah. Poslanec ima bolj kot kdo drugi dolžnost, se neprestano sam izobraževati, zasledovati literaturo svoje stroke, opazovati gibanje v tujini, stati skratka na višini dobe.

Zmožnost, izobraženost, vestnost, delavnost so štiri lastnosti, ki jih zahtevajo visoko omikani Čehi, kl jih pa zahtevajo tudi drugi avstrijski narodi od svojih poslancev. Le mi Slovenci, ki razpolagamo na Spodnjem Štajerskem komaj s sedmimi mandati, le mi naj pošiljamo na Dunaj večno molčeče, za vsako delo v zbornici in v odsekih nezmožne moči, ker tako zahteva «novopečena stranka».

Pred par tedni je prinesel nek slovenski časopis mali komentar k zgoraj popisanim idejam o volitvah in poslancih na Češkem. Komentar, ki ga tudi mi podpišemo z obema rokama:

«Volilci, mislite in premišljujte, od vas je odvisno, kakšni bodo naši bodoči poslanci in njih veljava v državnem zboru, zato še enkrat primerjajte in premišljujte. Slovenci imamo samo 23 poslancev v državnem zboru, kaj naj pomeni to številce na Dunaju, ako ni vsak zase cel mož, sposoben, da v vsakem oziru izpopolni svoje mesto? Mesto slovenskega poslanca ni samo častno mesto, ampak težka in odgovorna služba za blagor naroda, za katero so največje moči, najkrepkejša volja in največja delavnost komaj dovolj, da se Slovenci vzdržimo na površju v tem hudem in težkem boju za narodni in gospodarski obstanek, v boju, v katerega bodo **vsi avstrijski narodi poslali svoje najboljše moči in značaje**, najbolj izšolane politike.

Premislite torej, predno se odločite, kajti ta odločitev bode usodepolna, ta bode imela posledice za nas, kakor še nikdar dosedaj, odkar si volimo poslance.»

Nek avstrijski general je odgovoril svojemu cesarju na vprašanje, kaj je predvsem potrebno, da se nadaljuje vojska uspešno, te-le besede: Za uspešno vojevanje potrebujemo denarja, denarja in zopet denarja. Slovenski volilci iz breško-sevniške-laške skupine! če želite uspešnega zastopanja v drž. zboru, zahtevajte od svojega poslanca te-le tri lastnosti: sposobnost, sposobnost, sposobnost! Potem se vam tudi ne bode težko odločiti, na katero stran naj se obrnete, ali za starega, negibčnega kandidata «novopečene» stranke, ali za mladega, agilnega kandidata «Kmečke zveze»?

Kdo dela?

Dr. Benkoviču očita «narodna stranka», da dosedaj še ni nič storil v našem okraju. Nasprotje tega pač ni težko dokazati. Dr. Benkovič je prišel v Brežice ravno privabljen po sedanjih pristaših «narodne stranke», ki so se preje dobro poučili o njegovi osebi in o njegovih zmožnostih. Našel je v Brežicah povsem razorano narodno življenje; nobene organizacije, nobenega poguma, nobene inicijative. Vzdihovalo se je zelo mnogo in žalovalo zlasti po okrajnem zastopu. Dr. Benkovič se je lotil dela za volitve v okrajni zastop, in koncem l. 1905 se je razmerje glasov tako izpremenilo, da je Slovencem večina zagotovljena. Koliko dela, truda, časa stane tako delo, o tem obrekovalci najbrže niti pojma nimajo; dr Benkovič ni iskal plačila in ga tudi ne bode. Sam je moral napraviti neštevilne pritožbe v reklamacijskem postopanju in neštevilno drugih vlog na namestništvo in na ministrstvo, da je stvar spravil v tek.

Ko je dr. Benkovič došel v Brežice, bila je mestna policija prava šiba božja za cel okraj. Slovencem so se godile vnebovpijoče krivice, ki so vsem dobro znane; Slovenci so javkali, a rešilnega dejanja nikjer. Kdo je vsaj kolikor toliko reda napravil? Kdo je poiskal cel materijal zoper policijo in ga spravil v obliki štirih interpelacij v državni zbor in v ministrstvo? Kdo pa je cele dneve izgubljal na sodišču pri razpravah zoper policijo? Seveda brez plačila! Kdo je napravil tiste, na kilograme težke akte zoper policijo in jo razkrinkal pred svetom? Odgovorite, obrekovalci!

V političnem oziru so bili brežiški Slovenci mrtvi; v edinem političnem društvu «Sava» niso imeli primernega zastopstva. Pri občnem zboru l. 1905 na Vidmu je ravno dr. Benkovič dosegel, da se je Brežičanom dalo primerno zastopstvo v odboru; seveda ako bi že tedaj poznal politično mišljenje nekaternikov, oziroma njih politično nezmožnost, potem bi se tedaj ne prizadeval toliko, da jih spravi v odbor.

Kdo se je brigal za volitve v mestni zastop preje? Kdo pa je prvi napravil

---

bom vihtel bridko sabljo, z vami umrjem, če Bog tako hoče.

Mladenič pristopi k Anki, poljubi jo na čelo in spregovori solznih oči:

— Tebe in nobene več! Propala si, naj propadem tudi jaz.

Devojka ga gleda z izbuljenimi očmi.

— Bračo! pristopi Nožina bližje, — če vama ugaja, tudi jaz sem vajin, tadi jaz se podam med siromake, ki poginjajo od gladu in čakajo zastonj zaslužene plače.

— Sprejmeva te, drage volje, ga pozdravlja Gubec, a zdaj pa v hišo na pogovor, da slišimo vse težnje in da ukrenemo, kar je potrebno v naše odrešenje.

— Juro, pusti devojko — pomirila se bo sama.

Kmetja se odpravijo pod streho, Anka jo pa zavije pevajoč v goro, da poišče svoje srce. —

(Dalje prih.)

pregled volilcev in precenil moči obeh strank? Obrekovalcem kaj takega niti na um ni prišlo.

Dalje: dr. Benkovič je bil v zadnjih dveh letih eden glavnih delavcev v političnem društvu «Sava»; mirno lahko rečemo, da to društvo preje ni napravilo toliko shodov, sej, peticij, prošenj, protestov kot v tem kratkem času. Omenimo le par stvari: pripravljalna dela za dopolnilne volitve v deželni zbor, dalje za dopolnilne volitve v 4. in 5. kuriji za državni zbor namesto gg. Žičkar in Berks, peticije v zadevi zasedanja nadučiteljskega mesta na slov. ljudski šoli v Brežicah, opetovane jezikovne pritožbe zoper okrajno glavarstvo, zlasti njega davčni oddelek (ki so imele deloma popoln uspeh!) razne jezikovne pritožbe zoper postopanje okrajnega sodišča (kazenski oddelek), protest zoper postopanje politične oblasti pri štrajku v Sevnici, cela akcija zoper postopanje mestne občine in politične oblasti pri otvoritvi novega mosta (ki se je popolnoma obnesla!), večkratne pritožbe radi prepovedi razobešanja slovenskih zastav i. t. d. i. t. d.

Pridemo do afere Vistarini! Sedanji pristaši «narodne stranke» so imeli pred tem visokim gospodom poseben rešpekt! Odveč bi bilo, da bi zopet pogrevali to afero, katera je itak dobro znana. V tej aferi se je moral dr. Benkovič na svojo odgovornost boriti zoper vse oblasti, celo zoper nekatere slovenske poslance! Nikjer ni našel pomoči, ampak le zapreke in večkrat je kazalo, da se afera obrne na način, ki bi bil za dr. Benkoviča zelo neprijeten. Še sedaj se mu očita, da je prekruto ravnal, četudi je to očitanje popolnoma neutemeljeno. Dr. Benkoviču je bila korist ljudstva več nego usoda okrajnega glavarja!

Za omogočenje vsesokolske slavnosti v Brežicah si je dr. Benkovič pridobil zasluge, katere mu nihče ne more kratiti. Dokler se je šlo za dosego dovoljenja slavnosti, sedel je ostali odbor kot onemogel starček na strehi; skoro vse delo je bilo na ramah dr. Benkoviča; za časa slavnosti pa je moral opravljati službo — policaja in je bil radi tega, ker jo je preveč vestno opravljal, zapleten še v kazensko preiskavo, vsled ovadbe policije in okrajnega glavarja.

Kdo pa je ustanovil stavbinsko zadrugo «Lastni Dom», ki ima namen, brežiškim Slovencem, zlasti obrtnikom dobiti primerne strehe?

Kdo je ustanovil edino narodno radikalno glasilo na Štajerskem «Posavsko Stražo»?

Za danes dovolj! Besedo imajo obrekovalci; naj povedo, kaj so storili oni, kaj je storil njih kandidat?

Novičar.

Somišljeniki! Naši nasprotniki so na delu! Ker nam sicer ne morejo škodovati, hočejo begati ljudstvo z lažnjivim obrekovanjem somišljenikov, posebno kandidatov. Pazite na take osebe in tiskovine; naznanite to z dokazili uredništvu „P. S.“, da potrebno ukrene. Zoper taka sredstva bodemo uporabljali najhujša protisredstva.

Kandidat slov. kmečke zveze za volilni okraj Brežice-Sevnica-Laški Trg se je določil na shodih zaupnikov dne 21. t. m. v Sevnici in Laškem Trgu, katerih se je udeležilo prilično skupno 300 volilcev, med temi več županov, obč. svetovalcev in odbornikov. Slov. kmečka zveza je imela namen v našem okraju postaviti kandidatom kmeta-domačina; ker se ni našlo moža, ki bi hotel prevzeti ta težaven posel, postavil se je soglasno kandidatom dr. Ivan Benkovič, ki je kandidaturo sprejel, na programu slov. kmečke zveze, pridržavši si prosto roko v delavskem vprašanju.

Naš kandidat dr. Ivan Benkovič je rojen l. 1875. v Novem Trgu pri Kamniku kot sin kmečkih starišev. Študije je dovršil v Ljubljani in na Dunaju; izprva se je posvetil študiji modernih jezikov (italijanski, francoski in angleški), potem pa je prestopil na juridično fakulteto, katero je dokončal po treh letih l. 1898. Služboval je potem v sodni službi kot avskultant v Ljubljani, Celju in Rudolfovem; izstopil je prostovoljno iz sodne službe in se posvetil odvetništvu; po praksi, dovršeni v Trstu, Gorici in Celovcu, je prevzel sredi l. 1905 odvetniško pisarno po g. dr. Gvidonu Srebre v Brežicah.

„Narodni stranki“ ni mogoče ustreči! V svojem glasilu «N. L.» kriči, da mora slov. kmečka zveza le kmete kandidatom postaviti (no, to bode slov. kmečka zveza že sama preskrbela!) Slov. kmečka zveza je res postavila dva izmed najbolj razumnih in uglednih kmetov na Sp. Štajerskem t. j. Roškarja in Pišeka v mariborskih okrajih; to pa zopet «narodni stranki» ni všeč in kriči, da je Pišek zanikrn kmet, da Roškar nič ne zna, da taka kmeta ne moreta zastopati slov. naroda na Dunaju. V Celju je kmečka zveza postavila kandidatom dr. Povaleja, ki je veleposestnik, «narodna stranka» pa hmeljarja Robleka (ki pravi da je bolan in da bo mandat kmalu odložil!) Dr. Povalej, ki je v resnici kmet, ki velik del leta preživi na svojem posestvu in sam kmetuje, ta zopet ni všeč «narodni stranki», češ, naj kmetje raje volijo hmeljarja, tedaj napol kmeta Robleka. Pa saj se poznamo! Gre se jim le za komando, za drugega nič! V našem okraju so le za zgago postavili Roša, ki je krčmar, pek, trgovec in nazadnje tudi malo kmeta; zamolče pa, da Roš za kmeta še nič ni storil, da je v deželnem zboru vedno molčal, da nikjer ni pokazal svojih zmožnosti kot v svoji trgovini, pekariji in krčmi. Saj se poznamo!

Lažnjivi brežiški dopisnik „N. L.“ trdi, da dr. Benkovič troši vest o Rošu, da se je ta pismeno pritoževal, zakaj se ga ni izvolilo v okrajni odbor kmečke zveze za Trbovlje-Hrastnik. Kolikor besed, toliko laži! Okrajni odbor Trbovlje-Hrastnik do 24. t. m. sploh ni bil ustanovljen; tedaj se g. Roš tudi ni mogel nič pritoževati, zlasti ne pismeno; pač pa vemo, da je g. Roš nekaj časa nameraval pristopiti h kmečki zvezi in se tako tudi ustno izrazil.

Volilni shodi kmečke zveze so se vršili dne 24. t. m. pri Št. Rupertu nad Laškim Trgom, dne 24. t. m. v Zdolah; prihodnji mesec sledi še več shodov. Prosimo zaupnike, naj nam naznanijo, kje je neobhodno potreben volilni shod.

Javni shod kmetskega bralnega društva in delavskega društva v Trbovljah se je vršil v nedeljo 24. t. m.; udeležencev je bilo nad 400, med temi tretji del socijalnih demokratov in pristašev «narodne stranke». Bivši državni poslanec g. dr. Korošec je govoril o kmečkem vprašanju, dr. Benkovič o delavskem vprašanju. Dnevni red se ni popolnoma izvršil, ker so navzoči socijalisti in narodnjaki na nečuven način teptali svobodo govora, zlasti pri drugem govorniku; posluževali so se ti «svobodnjaki» najsramotnejših sredstev. Nato se je vršilo posvetovanje zaupnikov. Prihodnji shod se v kratkem vrši.

Sestanek zaupnikov slov. kmečke zveze v brežiški okolici se je vršil v torek 19. t. m. Došlo je okrog 80 mož, med njimi več županov. Prišlo je tudi nekaj nepovabljenih pristašev «narodne stranke», med njimi g. Jože Petrišič iz Št. Lenarta; ker so želeli tudi pristop, dovolil se jim je, ker zaupniki niso imeli ničesar skrivati pred njimi. Dr. Benkovič je kratko razjasnil pomen sestanka in pobijal nekatere neresnice, katere trosi «narodna stranka» o namenih kmečke zveze in o govorniku. Nato se je oglasil k besedi g. Jože Petrišič, ki je pa začel tako vezati naučene otrobe, da ga kmetje niso hoteli več poslušati. Šele posredovanju predsedništva se je posrečilo, napraviti mir. Odgovarjal mu je korenito dr. Benkovič; zavrnil je očitanje klerikalizma kmečke zveze in vprašal g. Petrišiča: «Kaj pa je to klerikalec?» Petrišič se nekoliko pomišljuje (najbrže se na to ni pripravil, oziroma ga niso pripravili) ter blekne: «klerikalec je oni, ki Boga moli?» V Petrisičevi koži bi tedaj nikdo ne bil rad; od vseh strani zabuči smeh in slišijo se klici: «A tako? Oho! Ali ti ne moliš Boga, ker praviš, da nisi klerikalec?» Petrisič se izgovarja, da on tudi v cerkev hodi in izgine s pozorišča med splošnim smehom. Nato se jo izvolil v okrajni odbor načelnikom g. Podvinski st. iz Globokega, podnačelnikom pa župana Lapuh in Volavšek ter Franc Agreš iz Pišec; določili so se zaupniki za vse vasi okraja in določil se je red volilnih shodov po posameznih važnejših krajih; član glavnega odbora kmečke zveze je g. Martin Pajdaš, župan v Pleterji.

Novo politično orožje so izumili nekateri pristaši «narodne stranke», namreč pisma brez podpisov, v katerih blatijo vse, kar jim je na potu; to so se naučili najbrže od neke nemškutarske zalege, ki ravno tako «deluje» proti nekaterim Slovencem. Ti ljudje se vtikajo zasebno tudi v družinsko življenje, ki mora vsakemu sveto biti. To so lopovi, ki za plotom čakajo na svoje žrtve; tem lopovom mora vsak človek izreči svoje najnižje zaničevanje. Morda jih vendar zaloti roka pravice; vsi pošteno misleči bi se morali združiti, da se zatre taka grda zalega.

Dr. Benkoviča neodpustljivi greh. Pred nedavnim je dr. Benkovič prišel po opravkih v Trbovlje. Oglasil se je tudi pri svojem znancu kaplanu L. Ta ga je predstavil svojemu župniku, vrlemu narodnjaku, in ker je bilo ravno opoldan, je dr. Benkovič sprejel povabilo h kosilu. To je občutljive živce naših liberalcev tako razburilo, da so se v dveh člankih «Nar. Lista» zgražali na tem in se — stavimo glavo — še bodo. Mi bi liberalce spomnili samo na to, kolikokrat so že oni uživali gostoljubnost istega g. župnika, včasih celo nepovabljeni, pa jim tega nihče ni štel v greh. S takimi malenkostmi skušajo narodovci izpodkopati dr. Benkoviču zaupanje pri ljudstvu, a dosegli bodo s tem ravno nasprotno. Ljudstvo gotovo ne mara za poslanca sovražnika duhovščine. Dr. Benkoviču pa nasvetujemo, da, ko pride zopet v Trbovlje, gre k Forteju, kjer ima zdaj

neka nemška gled. družba predstave, ter napravi velik poklon naši liberalni inteligenci, ki hodi ob večerih tako pridno tja kazat svojo narodnost. Morda pride potem tudi pri njih v milost.

Občina Videm je imenovala gospoda Josipa Sitterja, c. kr. dež. sod. svetnika in vodjo c. kr. okrajne sodnije v Brežicah svojim častnim občanom.

Kandidat socijalno-demokratične stranke za volilno skupino: Brežice-Sevnica-Laški Trg, g. Čobal je sklical v torek dne 19. marca t. l. volilni shod v prostorih gostilne «Adamus» v Brežicah. Poslušalcev se je bore malo zbralo, bilo jih je vseh skupaj komaj 20. Gospod Čobal strašil je tudi po Mostecu in Vel. Obrežu, torej po krajih, na katere se nekako zanaša, pa tudi tu ni imel sreče. Naše ljudstvo ni pristopno socijalističnim idejam in to je prav.

Gospod Mihael Balon, lesni trgovec v Brežicah ni po mnenju mestne občine prave pogruntal, ko je otvoril lesno trgovino na zemljišču združenih pivovaren: Žalec in Laški Trg. Največjo nevarnost je stuhtala mestna občina, da se pripeti nesreča pri ognju v pivovarniški ledenici; dasiravno leži lesno skladišče popolnoma na samem. Gospod A. Gabrič in A. Faleskini, naslanjata pa kar kupoma lesno robo na strehe in hišne stene, tu seveda ni nikake nevarnosti, gotovo je nemški les manj izgorljiv.

Mi pa sodimo, da preti Gabričevim in Tonijevim raheljnom in preklam nevarnost, da ne pojdejo več s tolikim dobičkom v denar, kakor do zdaj.

Divji lovec v Brežicah. Kakor smo že poročali uprizore ljubljanski diletantje na veliki pondeljek v Brežicah narodno igro «Divji lovec», katera se uprizori tukaj prvič in za katero vlada v Brežicah in okolici veliko zanimanje. Vsakdo ki se hoče seznaniti z veseljem in tragiko našega kmeta, naj ne zamudi te narodne predstave, katera je pisana res v prav narodnem duhu in ki nam kaže markantno gotove značaje našega kmetskega ljudstva. Ker so železniške zveze jako ugodne in se bo letos posebno na to oziralo, da bo igra v pravem času končana in da bo občinstvo v vsakem oziru zadovoljno, upamo, da bode tudi udeležba mnogobrojna. Ustopnice se dobivajo v trgovini gosp. Umeka in zvečer pri blagajni. Začetek točno ob pol 8. uri. Slovenci ne zamudite te prilike, da vidite to krasno igro!

Vodovod občine Kapele. Ta vodovod je proračunjen sedaj na 24.000 K. Deželni zbor je pripravljen dati občini brezobrestno posojilo za ta vodovod v znesku 8000 K, ako bode tudi država prispevala primeren znesek.

Popravek nam je poslal g. župan Božič iz Zabukovja; ker ne odgovarja zakonitim predpisom, ga ne moremo priobčiti, pač pa g. županu ustrežemo in priobčimo, da nam ni znano, ali je on po naročilu govoril. Res je, da se ni on za poslanca ponujal, pač pa so drugi vprašali, ali hoče on biti poslanec. Še enkrat pa moramo ponoviti, da je on v svojem «govoru» rekel, da ni treba duhovnikov voliti, tega nam g. župan vender ne bo utajil. Tudi je rekel, naj se ne voli ne učitelja in ne odvetnika. Zakaj pa g. župan ni precej tedaj priporočal primernega kandidata in s tem slov. kmečki zvezi ustregel. Po našem skromnem mnenju pri poslancu ni glavna stvar njegov stan, ampak njegova zmožnost; ne ravno kmet mora biti kmečki poslanec, ampak oseba, ki ima resno voljo in primerno zmožnost zagovarjati koristi svojih volilcev - kmetov. Toliko v pojasnilo g. županu Božiču!

Nekoliko o narodnem davku.

«Narod sebi», te devize se mora držati narod, ki hoče biti prost, ki si hoče ohraniti samostojnost v borbi za obstanek. Vsak kulturno izobraženi narod, ima svoj narodni davek in ravno mi Slovenci imamo precej takega davka, ki pa ne bremeni na vseh enako, ampak je zelo neenakomerno razdeljen. Dočim taki ljudje, ki imajo potreben denar, nočejo ničesar vedeti o narodnem davku in le malo dajo v narodne namene, so drugi, ki imajo dobro voljo, a nedostaja jim potrebnega drobiža.

Bezbrižen je slovenski narod v narodnemu oziru. Govori se mnogo, a stori se malo. Poglejmo si Čehe! Ta narod si je priboril visoko stopinjo prostosti v narodnem oziru, ker se ne straši žrtev. Pri vsakem narodnem podjetju je Čeh z dušo in telesom zraven. Nekje sem čital napis «Co Čeh to Sokol». Tega ni pri nas. Pri nas se boji marsikateri uradnik biti pri «Sokolu»; in zakaj? «Ja, avancement», to so navadni izgovori. Slovenci nimamo dovolj eneržije, da bi skupno nastopili. Poglejmo si Nemce. Kaj premorejo njih društva: «Schulverein» in «Südmarka». Nemci delajo skupno proti nam. Če se pogleda na nemško-slovensko mejo na Štajerskem, moramo z žalostjo konštatirati, da Südmarka vedno boljinbolj napreduje. Ona kupuje posestva ter jih daje nemškim kolonistom v najem. «Schulverein» pa ustanavlja v naših bližinah nemške šole, podpira revne ljudi, ki so prodali svoje prepričanje.

Kaj pa je z našo družbo? Seveda, storila bi gotovo veliko več, ko bi jo vsi podpirali. Toda poglejmo, kako malo Slovencev je pri tej družbi, kako malo se rabi narodni kolek! V nekaterih akademiških društvih je predpis, da se mora vsak dopis kolkovati.

Ta naredba bi se tudi drugje lahko uvedla. Slovenske tvrdke naj bi rabile narodni kolk, dalje slovenske občine itd. Ali vsega tega ne poznajo naši gospodje. Bog ne daj, da bi daroval kak vinar v narodni namen. In če ga daruje, pa trobi po svem svetu o darovanem premoženju. Da, taki smo Slovenci. Za ljudsko izobrazbo velikega pomena je tudi «Prosveta», ki je že marsikaj dobrega storila v narodnem oziru. In tudi zanjo storimo Slovenci veliko premalo. Marsikateremu leže doma knjige v prahu, brez koristi, katere bi veliko koristile v narodnem oziru, ko bi daroval knjige «Prosveti», kajti knjiga do knjige — knjižnica.

Smelo trdim, da bremeni največ narodnega davka na dijaku. Dijak, ki se zaveda, da je Slovenec in ki deluje v društvu, plača 30—40 K na leto. Vsekakor velik znesek za dijaka, ki dobiva mesečno morda 40—50 K.

Podpirajmo tedaj narodna društva v vsakem oziru, kajti sicer postanemo v kratkem podlaga tujčevi peti!

B. R.

Krške novice.

„Zadružna tiskarna“ v Krškem naznanja s tem, da se imajo vsa naročila za tiskarno oddati edinole v tiskarni, ali pa v trgovini g. A. Umeka v Krškem in Brežicah. Nihče drugi ni pooblaščen sprejeti kako naročilo.

Premeščen je deželno vladni koncipist g. Franc Podboj iz Krškega k dež. komisiji za agrarne operacije v Ljubljani, na njegovo mesto pa pride dež. vladni koncipist praktikant g. dr. H. Schäffer.

Volilni imenik tuk. obč. za prih. državnozborske volitve je razgrnjen vsakemu vpogled v tuk. obč. pisarni, in sicer vsak dan od 9. do 12. ure dop. in od 3. do 6. ure pop. Morebitni ugovori (reklamacije) proti imeniku volilcev radi vpisanja za volitev neopravičenih ali radi izpustitve volilnih opravičencev, se imajo vložiti tekom 14 dni od dneva razpoložitve ustno ali pismeno pri županstvu tukajšne občine. Opozarja se posebno na sledeče: Ugovori se morajo z ozirom na 8 odstavek § 13. državnozborskega volilnega reda za vsak slučaj posebej vložiti. Ugovorom radi izpuščenja kakega volilnega opravičenca, je priložiti one listine, ki so potrebne za dokaz, da ima dotičnik volilno pravico. Ugovori in pritožbe, pri katerih se gornje določbe ne bodo izpolnile, se bodo takoj brez nadalnjega postopanja zavrnile. Listine, ki so potrebne za dokaz volilne pravice so koleka proste.

III. roditeljski večer v Krškem. Tuk. učiteljstvo je priredilo pretečeno soboto tretji roditeljski večer, kateri je bil, kakor prejšnja dva, zelo dobro obiskan. Kot prva je predavala učiteljica g. A. Romih-Schmidinger «o dekliški vzgoji». Označila je v prvi vrsti pomen besede vzgoja, potem je razpravljala kdaj se ima z vzgojo pričeti in dalje je zazvijala načela, po katerih se naj vzgajajo deklice. Povdarjala je, da naj se prične pri detetu z vzgojo takoj prvi dan. Deklice naj se že zgodaj navadijo na red in snažnost; naj se navadijo varčevati z obleko, dalje naj pazijo na svoje igrače, knjige itd. Starši naj ne hvalilo svojih otrok radi lepe zunanjosti, ker s tem se goji gizdavost; istotako nima dobrega vzgojevalnega namena, če se prirejajo otroški plesi javno po gostilnah. Dalje naj se pri vzgoji ne dela razlika med dečki in deklicami. Dečki in deklice naj se enako skrbno vzgajajo. Že zgodaj naj se vcepi v otroška srca zlasti verski in domovinski čut, dalje naj se deklice nikar preveč ne obloži z učenjem, nasprotno pa se naj navajajo k delu, posebno naj se pazi na to, da bodo njihove deklice znale skrbno čuvati čistost in sramežljivost. Konečno naj starši po možnosti podpirajo učitelja pri njegovem težavnem delu. Za to lepo in poučno predavanje je žela g. predavateljica burno zahvalo. — Tudi g. Magerl je rešil svojo nalogo prav dobro. Peljal nas je «okoli zemlje» ter obenem pojasnjeval vso to pot s 50 skioptiškimi slikami. — Ker so se s tem večerom predavanja prekinila do jeseni, izreka se na tem mestu našemu požrtvovalnemu učiteljstvu najiskrenejša zahvala. Veliko dobrega in koristnega so nam nudila ta predavanja; veliko koristnega smo posneli posebno glede vzgoje otrok. Dobra vzgoja otrok je prvi predpogoj za razvoj in napredek vsakega naroda. Naj ji naši slovenski stariši in roditelji posvečajo večjo skrb in zidali bodo zdrav, trden steber slovenski bodočnosti.

Koncert, katerega priredi tuk. «Sokol», se vrši, kakor že znano, v nedeljo dne 7. aprila t. l. v dvorani «Narodne čitalnice» v Krškem. Program bo obsegal več pevskih

točk mešanega in moškega zbora. Obenem se uprizori tudi komični prizor: «Ponesrečena glavna skušnja», koja bo nudila občinstvu obilo smeha. — Več prihodnjič.

Nabori v polit. okraju krškem. V Radečah dne 21. t. m. je bilo izmed 180 fantov potrjenih 39, torej $21\frac{1}{2}\%$.

Po svetu.

Letošnje cesarske vaje bosta izvajala 3. in 14. (graški in inomostski) armadni kor. Sklepne vaje se bodo vršile v rajonu Ljubljana-Gorica-Beljak-Celovec. Vsega vojaštva bo 86 bataljonov, 18 eskadronov, 28 baterij, 10 gorskih baterij, 8 vojnih oddelkov strojnih pušk in 4 pijonirske stotnije. Vaj se bodo udeleževale tudi ozkotirne havbične baterije, zrakoplovni oddelek in oddelek za brezžični brzojav; poizkusili bodo novo napravo kuhinje na vozovih, avtomobile za osebni in tovorni promet ter oklopne avtomobile. Vaj se udeleže tudi prostovoljno oglašeni avtomobilci ter obmejne gorske čete. Vsega moštva bo 60.000, vršile se bodo tudi trdnjavske vaje.

Koliko kmetov se v Avstriji požene z njih domov. To je razvidno iz spisa dr. Karla Zwiedineka v statističnem mesečniku za l. 1906, kjer pisatelj podaja števila o eksekutivnih dražbah l. 1904. V tem letu je bilo 672 kmetij eksekutivno prodanih. Največ prodaj hodi na planinske dežele. Na prvem mestu je Tirolska, potem pa se vrste Kranjska, Koroška in Štajerska. Ena eksekutivna dražba hodi na Tirolskem na 456 oseb, na Kranjskem na 5695, na Koroškem na 5714, in na Štajerskem na 7689 oseb. Četudi prodane kmetije večinoma pridejo v kmetske roke, se vendar ne dá tajiti, da bo država v doglednem času prišla ob svojo najzanesljivejšo oporo, če bodo take razmere še naprej vladale.

Blagostojen kmet redi ves svet. Velekapitalistiški špekulanti in socialni demokrati trobijo v svet, da sta kupčija in obrt dandanes nezavisna od uspeha kmetijstva, in še celo v naših slovanskih listih smo prav v zadnjem času brali spise, ki trdijo, da drago žito in meso kmeta uničujeta, ker on mora drago dokupovati, ker sam dovolj ne prideluje. Na Nemškem obrtno podjetništvo v zadnjem času silno procvita, in avstrijski glavni konzul v Berlinu poroča o tem procvitu naslednje: «Vzroki, ki so na Nemškem to procvitanje povzročili, so v prvi vrsti v dvignenju kupovalne sile širših slojev kmetijskega prebivalstva. Nemško kmetijstvo je imelo celo vrsto dobrih letin in ima zlasti v zadnjem času vedno višje cene na svoje glavne pridelke.» — Na Nemškem ima torej v uvodu izrečeni rek še vso veljavo, dočim jo naši, kmetijstvu nasprotni listi zametujejo. Morda zato, ker je naša država še veliko bolj kmetijska kakor Nemčija in ker se pri nas veliko večji del prebivalstva peča s kmetijstvom kakor v Nemčiji.

Domače gospodarstvo.

Za živinorejo.

Govoril poslanec Roškar v deželnem zboru štajerskem.

Visoki deželni zbor! Splošen položaj kmeta dokazuje, da kmetijstvo v zadnjem času ne prinaša več nikakega dobička. Dolgovi v zemljiški knjigi, slabo preživljanje kmečkega prebivalstva, izseljevanje poslov in delavcev v mesta in trge, kakor tudi v tuje dežele, so znaki, ki podkopavajo kmečki stan in kličejo glasno za odpomoč. Vsi drugi stanovi se potegujejo za boljše življenske razmere; in to popolnoma po pravici in z uspehom, kajti vsak pošten delavec zasluži tudi pošteno plačilo.

Moderna gospodarska politika pa je prevedla tako daleč, da na grudo privezani kmet, ki ljubi to svojo zemljo, dela popolnoma zastonj in počasi, pa gotovo tira v popolno uboštvo. Žito pridelovati se že dolgo več ne izplača, ker so se njega cene znižale za polovico. Vinarstvo je vsled trtne uši zelo nazadovalo. Novo nasajenje pa stane take svote, da jih marsikateri posestnik ne zmore. Sadjarstvo trpi pod različnimi boleznimi in škodljivci, posebno odkar nastopajo fuzikladiji, in daje vsled tega vedno manj dobička. Iz teh vzrokov se je kmet začel vedno bolj pečati z živinorejo, ki bi mu prinašala vsaj nekoliko dohodkov ter ga tako rešila pogina. Pa tudi za to panogo, ki bi se lahko najbolj ugodno razvila, ker ne rabi mnogo delavskih moči, in ki je za našo štajersko deželo zelo prikladna, ne najde kmet podpore, če se ugodi zahtevi mest in trgov, da se prosto uvaža meso in živina iz tujih dežel. Da ta zahteva ni upravičena, kaže dejstvo, da gredo cene nazaj, čeravno se ni odprla niti ena meja.

Če bi se na merodajnem mestu upoštevalo, da je diferenca med ceno pridelovalca in ceno kupovalca mesa pretirana, povzročena največ od medkupcev, bi se gotovo tudi ta zadeva lahko uravnala. Dokaz temu je, da se prodaja na deželi par volov, težkih 15 met. stotov, po 70 do 75 kron 100 kg žive teže, ki se potem v mestu prodajajo po 80 do 90 kron in še višje. Da se še pri teh razmerah kmet more pečati z živinorejo, pripisovati je to samo njegovi skromnosti in požrtvovalnosti. O tem se lahko vsakdo prepriča, če ima le dobro voljo, da računa, koliko dobi živinorejec na dan za delo pri 3—4 letnih volih zgoraj označene teže. Samo v najugodnejših slučajih je mogoče dobiti za krmo, steljo in delo za eno glavo na dan 25 vinarjev.

Podraženju mesa bi se lahko v okom prišlo samo na ta način, da se vpeljejo zapisniki za prodajo ponujane živine, naznanilo o številu glav, neposredno kupovanje iz hlevov od strani mesarjev in kolikor mogoče znižani tarifi za prevažanje živine. Živinorejce naj se popira in poduči. Najboljša podpora živinoreje je, da se izplača, in sicer da dobe kmetje tako ceno, ki poplača stroške reje in dela. Dokazano je, da lahko priredi Avstrija zadostno množino izvrstne klavne živine in da ne rabi tuje živine. Samo, če se drže meje zaprte, kakor sedaj, je mogoče, da se obranimo živinske kuge kakor tudi drugih bolezni. In to je prva dolžnost države, če hoče okrepiti kmečki stan in zabraniti nadaljno obubožanje tega stanu. Visoki deželni zbor pa prosim, da sprejme moj tozadevni predlog.

Izjava.

Izjavim, da sem v sestavku «Narodnega Lista» z dne 17. t. m. «Ker se mi to priporoča, nekoliko odgovarjam» le splošno izrekel, da ne želim svojemu ubogemu narodu poslanca, ki je oseben nepoštenjak in na časti omadeževan, da pa s tem nisem hotel kazati na osebo g. dr. Benkoviča in da nisem baš g. dr. Benkoviča v mislih imel.

Celje, 25. sušca 1907.

Dr. V. Kukovec l. r.

Izjava.

Z ozirom na predstoječo izjavo g. dr. Kukovca izjavljam, da nimam povoda g. dr. Kukovca obrekovanja dolžiti; z ozirom na notico, priobčeno v «P. S.» in ponatisnjeno od drugih listov, češ, da je g. dr. Kukovec po zborovanjih v Brežicah dne 17. svečana zaklical: «Raje Čobala kot dr. Benkoviča!», izjavljam, da **meni osebno** ni znano, da bi g. dr. Kukovec kaj takega izjavil.

Brežice, 25. sušca 1907.

Dr. Ivan Benkovič l. r.

100 K nagrade

razpišem onemu, ki mi dá dokazila na roko, da zasačim onega, ki z lažnjivimi anonimnimi pismi, polnih obrekovanj, nadleguje moje pristaše in celo moje stariše.

Brežice, 21. sušca 1907.

Dr. Ivan Benkovič.

Občinska hranilnica v Krškem

Kraljine vloge imajo sirotinsko varnost.

Edina slovenska hranilnica v Posavju.

Zavod stoji pod vladnim nadzorstvom.

Uraduje ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure dop.

Obresti se k glavnici polletno pripisujejo in dobe vlagatelji letno 4·04%.

Posojuje se proti vknjižbi po 5% proti poljubnemu vračilu, na oseben kredit pa po 6% brez drugih stroškov.

Za varnost hranilnih vlog jamči: občina Krško, posebni poroštveni sklad in rezervni sklad in vse imetje hranilnice same.

5

Luteranci — odpadniki od katoliške cerkve v Brežicah so gg.: dr. Josip Oswatitsch, c. kr. sodni adjunkt, Rihard Kniewasser, urar in Emanuel Martini, c. kr. nadgeometer. Ti so pred par leti odpadli od katoliške cerkve iz sovraštva do podedovane vere. Sledilo bi jim še več brežiških nemškutarjev á la Matheis (ki svoje hčere luteranom v zakon daje), Schniderschitsch in drugi, a jim je še ljubši slovenski kruhek, nego luteranska — nemška vera.

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, kovač. Pričakovati imajo dober zaslužek. Prosimo za ponatis!

Ljudski tabor
na Blanci
se vrši

na belo nedeljo, dne 7. aprila 1907.

popoldne ob 4. uri pod milim nebom.

Dnevni red:

1) Gospodarski program slov. kmečke zveze; govori g. Janez Roškar, načelnik kmečke zveze, deželni poslanec, posestnik in župan v Št. Juriju v Slov. Goricah.

2) Slov. kmečka zveza in nje nasprotniki; načrt, sredstva in cilji slov. kmečke zveze; govori g. dr. Ivan Benkovič iz Brežic.

3) Poročilo deželnega poslanca g. dr. Frana Jankoviča o delovanju deželnega zbora in o političnem položaju.

4) Slučajnosti.

Slovenski kmetje! Pridite v obilnem številu, ako so vam mar vaše koristi, združujte se! Vabi vas

odbor slov. kmečke zveze.

Poskrbljeno je, da tovorni vlak ki odhaja ob pol 9. uri zvečer iz Rajhenburga proti Brežicam, sprejema tudi potnike.

Herman Klabučar
klepar in krovec s škli in eternitom

v Krškem.

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone i. t. d. 7

Brežičani — Slovenci! G. M. Krieger, steklar in pleskar v Krškem se priporoča p. n. slav. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela. V Brežicah ga pozna že marsikateri in pride v Brežice brezplačno v slučaju, da ga kdo rabi.

Ceniki brezplačno!

Največja zaloga koles, šivalnih in pisalnih strojev najboljše kakovosti.

Ivan Jax in sin 5—6
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Slav. občinstvu naznanjam, da sem odprl

zalogo trpežnih, doma izdelanih čevljev

moških, ženskih in otročjih od najmodernejše do navadne oblike, iz najfinejšega kakor tudi trpežnega usnja. — Priporočam se tudi za naročila po meri (po sedajnih visokih cenah usnja) zelo zmernih cenah iz različnega usnja in različne fazone.

A. OMERZU
6—7 čevljar v Krškem št. 103.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri trgovcu kar na kratko Zavitek ali Zabojček „Cikorije“, temveč določeno Znamko:

Franck

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti našo zamotanje se v jednakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja.

Varstvena znamka. D. X 4457 Ja. 02 I.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Henrik Francka sinovi

I. F. & L.

Stavbinska zadruga
„Lastni Dom“
vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, **zida** svojim članom hiše, **posojuje** svojim članom denar na menjice in zemljišča, **eskomptira** (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s $5\frac{1}{2}\%$ do 6% in se vrača proti $\frac{1}{2}\%$ do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani
priporoča svoje 3
izborno pivo v sodcih in steklenicah.
Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger.

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!

Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“.

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnenega in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

10

Za mnogobrojni obisk se priporočata

z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina

„Pri novem svetu“

10 Jos. Boecio

v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnenega blaga z moškim in ženskim perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

Slovenci!

spominjajte se družbe

sv. Cirila in Metoda.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

10 v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigoveznico po zmernih cenah.

POSOJILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5½% ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4½% (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak pondeljek in četrtek od 8½ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, **posojila** daje le zadružnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa **dva milijona tritisoč kron.**

10 L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.

Izdajatelj in odgov. urednik: Andrej Sever. Lastnik in založnik: «Narodni konzorcij v Brežicah».

Tisk «Zadružne tiskarne» v Krškem.